

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

293. An Prælati Regulares possint dispensare cu[m] suis subditis in
irregularitate ex homicidio voluntario occulto proveniente? Et an mortuo,
vel amoto Priore Vicarius in Sede vacante possit super ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

quo successore reuocatum inueniamus in speciali, videtur posse Religiosos illa vti, sicut iacet, sine limitatione; quia cum lex, vel princeps non distinguit, nec nos debemus distinguere. Ita Portel *vbi supra*.

Sup. hoc infra in Ref. 296. & in alius eius primæ not.

4. Sed an omnia supradicta pro sententia affirmatiua sint probabilia, nec ne, remitto me iudicio aliorum, sicut & in alia quaestione, An dicti Prælati regulares possint vigore priuilegiorum dispensare super bigamia vera, vel interpretatiua, nam negant Layman *vbi supra*, & alij, quos citat, & sequitur Vecheius in *praxi noui. disp. 9. arb. 25. n. 2*. Sicut è contra affirmant Auila de *cenfura p. 7. d. 8. d. 4. concl. 8. Henriquez lib. 12. cap. 6. n. 11. in glossa, litera Z. & alij.*

RESOL. CCXCIII.

An Prælati Regulares possint dispensare cum suis subditis in irregularitate ex homicidio voluntario occulto proveniente?

Et an mortuo, vel amoto Priore, Vicarius in Sede vacante possit super hoc ipsum dispensare?

Et an Prælati Regulares Ordinum Mendicantium possint cum suis subditis dispensare in irregularitatibus provenientes ex publico delicto, & ad forum contentiosum deducto præterquam homicidij voluntarij bigamie, & mutilationis membrorum, &c. Ex p. 7. tr. 11. & Misc. 2. Ref. 41.

Alibi in Ref. quæ hic est antecedens, & in alius eius primæ annot.

§. 1. DE hac quaestione ego alibi, & de illa magna mihi fuit olim altercatio cum amicissimo bon. me. Io. Baptista Coccino sacre Rotæ Decano, qui mordicus negantem sententiam sustinebat, sed aientem nouissimè docet Stephanus Baunius in *Theol. mor. p. 2. tr. 11. q. 68. vbi loquens de Prælati Regularium sic ait* Quinto dispensant in irregularitate cujus causa homicidium voluntarium extitit modo occultum. Ratio est, quod Martinus eius nominis V. vt est in compend. Mendicantiū *verbo dispensare. n. 14. & apud Rodrig. tom. 1. qq. 9. 24. art. 12. absolute in superiorum iure esse velit, dispensare posse cum subditis, in irregularitate nata ex homicidio, at ista voce quodlibet idest tam quod casu, quam quod voluntate est admissum, comprehendi est certum. Vetus enim est, verum tamen, axioma Canonici iuris, cuius etiam fit mentio, in lege non distinguendi de recept. distinctioni locum non esse cum eam lex non adhibet, at nulla Martinus est vltus, sed vniuersè, à Regularium Prælati subditos suos absolui posse ait, ab irregularitate, cui ab homicidio factum esset initium, ergo tam quod est fortuitum, quam quod voluntarium vox homicidij in eo priuilegio posita comprehendit, hoc tamen discrimine, quod à voluntario absolui regulares nequeant, nisi cum est occultum, dispensari autem in irregularitate à se incurta valeant, ex homicidio casuali publico, aut defendendi sui causa admissio, coram & in multorum oculis, *Rodr. to. 1. q. 24. art. 13. Compend. Diu. Hieron. ver. disp. in foro penitentia §. 10. quo in genere, Illustre est quod à Paulo III. Religiosis S. Benedicti Vallisolei indultū traditur, nempe, vt prima die Lunæ quadragesimæ à singulis eorum peccatis, sententiis, censuris, & penis per eos pro tempore incurfis, etiam in casibus quomolibet referuatis, (exceptis contentis in Bulla Cæne Domini) absolui à superioribus suis possint, & cum iis super quibusuis irregularitatibus per eos pro tempore quavis occasione, vel causa contractis dispensare, *Rodr. fol. 807. Bullar. quam potestatem delegare confessorio possunt, tam prædicti superiores quam quilibet alij, cunctis in eo priuilegio communicantes, quia est iurisdicctio per Papæ priuilegiū habita, ordinaria secundum Sanchez. l. 2. de matr. d. 40. n. 14. Port. de dubiis in addis. ad verb. dispensare. n. 2. & verb. Aborsus. n. 12. or-***

Sup. hoc in Ref. præterea §. Notanda est. & in alius eius annot.

dinarios autem subrogare sibi certos posse homines, in quos potestatis suæ partem deriuent notus est quam foret, vt prohibuit Pius V. Provincialibus & Prioribus sui Ordinis, nec enim in reconciliandis suis subditis cum Ecclesia per absolutionem censurarum, & dispensationem irregularitatis, in quo tantum eos posse voluit, quantum Episcopis per Concil. est permittum in *sess. 24. c. 6. modò idper seipfos, respectu erga subditos duntaxat, facerent.*

2. Et quoniam in his quæ conceduntur Episcopis, per Concilium; suntque Papæ reseruatæ communiter, continentur sequentia, Censuræ eaque numero tres, excommunicatio, suspensio, interdictum, secundo peccata reseruatæ vt simonia in beneficiis, tertio irregularitas, quarto, officiorum vel beneficiorum iam obtentorū priuati; quinto, inhabilitas, qua quis, ob culpam eamque grauem, ad beneficia aut officia obtinenda in posterum redditur inhabilis: hæc abolere, aut in iis dispensare similiter ac Episcopi, Prælati regulares, vt huius priuilegij, poterunt, dummodo sint occultæ, & non deducta ad forum contentiosum, quam ad rem duo sunt necessaria, primum vt ad iudicem, saltem per vnum testem sint delata, secundum vt hæc res remota sit delatio, nam si non sit intimata illi à Iudice, non dicitur eius delictum deductum ad forum contentiosum, Portel in *addis. ad verb. Abbas. & Prior. n. 5.*

At enim (inquies) inhabilitas ad beneficia & officia non meminere Patres in citata *sess. 24. Concil. c. 6.* Respondendum, eam suspensionis nomine intelligi, hæc enim lato modo (vt aiunt) impropricè, sumpta, & interdictum à locis sacris continet, Thelauo teste *p. praxis ver. censuras. c. 2.* & priuationis officiorum, & inhabilitates, *Rodr. in explicat. motus proprii P. 9. de ingressu mulierum in Monasteria virorum, quorum ad beneficia religiosi regendi, quibus sunt priuati, & reuocari ad officia, quibus iudicati sunt indigni, dispensante Prælati suo poterunt. Huevsq; Baunius, ex quibus patet posse superiores Regulares cum suis subditis dispensare super irregularitate orta ex homicidio occulto.*

4. Hanc etiam sententiam docet amicissimus meus Candidus *tom. 2. disquis. 24. art. 61. d. 8. cuius verba hæc sunt. Vi priuilegij Martini V. in quo communicant Religiones Ordinum Mendicantium, non solum Generales, & Provinciales sed etiam Præpositi & Priores locales possunt dispensare cum sibi subditis in foro conscientie super omni irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario occulto tamen, nam communicatio priuilegiorum sic intelligitur, quod à ea quæ conceduntur Magistro Generali vniuersi Ordinis, censentur communicata Generalibus aliorum, & quæ conceduntur Provincialibus, & Prioribus, censentur communicata similibus Prælati provincialibus, & Prioribus, vt tradit Ioannes Dela Cruz *lib. 2. de communicatione priuilegiorum, cap. 4. d. 2. concl. 2.* Sed prædictum priuilegium fuit concessum a Martino V. Priori Monasterij S. Benedicti Vallisolei extensum postea, & communicatum omnibus Prioribus, & Abbatibus aliorum Monasteriorum, vniuersi Collector priuilegiorum Mendicantium, *verbo Absolutio ordinaria quoad Fratres, §. 40.* Ergo Priores locales Ordinum Mendicantium communicant supra dicto priuilegio, poterunt igitur cum suis subditis in foro conscientie dispensare super omni irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario occulto tamen. Nota tamen quod subprior Conuentus mortuo, vel amoto Priore potest supra dicto priuilegio Martini V. gaudere erga sibi subditos, quia non dignitati, vel officio conceditur hoc priuilegium, sed in favorem animarum, tum, quia hoc priuilegium non conceditur Abbati, sed Priori S. Benedicti: ergo ad subpriorem mortuo, vel amoto Priore, Sede vacante est extendendum.*

De Dubiis Regularium. Ref. CCXCIV. 203

extendendum. Nec obstat Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de reformat. ubi prohibet quod non possint Prælati dispensare in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario: nam licet non possint ex facultate Concilij Tridentini possint tamen virtute priuilegij Martini V. concessi Benedicinis, & virtute priuilegij concessi Prædicatoribus, priuilegium enim concessum nullo modo abrogatur, nisi fiat de illo specialis mentio, & abrogatio: in decreto Concilij Tridentini nulla est facta priuilegiorum mentio, & abrogatio: poterunt ergo Prælati Regulares virtute alterius priuilegij Martini V. & Iulij II. dispensare cum sibi subditis in irregularitate contracta ex homicidio voluntario. Et hæc omnia docet Candidus *ubi supra*, cui addendus est Franciscus Bordonus in *Consilijs Regularium* ref. 13. num. 15.

Notandum est etiam hic obiter, quod Prælati Regulares Ordinum Mendicantium possunt cum suis subditis dispensare in irregularitatibus prouenientibus ex publico delicto, & ad forum contentiosum deducto, præterquam homicidij voluntarij, bigamiae, & mutilationis membrorum, quæ in isti Prælati auctoritatem maiorem habent ergo suos subditos quam Episcopi erga suos Diocesanos; quia amplissima priuilegia sunt eis concessa in fauorem Religionis, præcipue Sixtus IV. concessit Generalibus & Provincialibus Ordinis Minorum & Prædicatorum, vt possint dispensare cum suis subditis in omni irregularitate. Idem concessit Clemens IV. præterquam homicidij voluntarij, &c. Videantur huiusmodi concessionis, & priuilegia apud Ioannem de la Cruz lib. 1. de voto obed. cap. 6. dub. 16. Rodriquez tom. 1. q. 9. regul. 9. 2. art. 13. cum ergo priuilegia concessa à summis Pontificibus absolute, & absque restrictione loquantur, poterunt prædicti Prælati nedum in irregularitatibus prouenientibus ex delicto occulto dispensare, sed etiam ex publico delicto, & ad forum contentiosum deducto, præterquam homicidij voluntarij, &c. hoc assertum est magis amplum, quam octauum: nam ibi loquuti sumus de irregularitate proueniente ex homicidio casuali, & ex homicidio facto causa defensionis; hic autem loquimur de irregularitatibus vniuersaliter prouenientibus ex publico delicto. Et hæc omnia docet Candidus *loc. cit. dub. 9.* ubi citat Beiam & Rodriquez, quibus ego addo Bordonum in *consil. Reg. ref. 11. n. 4.* Nota etiam quod post hæc scripta inueni Ioan. Machadum de *perf. Confess. tom. 2. lib. 5. part. 3. tr. 2. docum. 6. num. 2.* docere Prælatos Regulares posse dispensare super irregularitate contracta ex homicidio voluntario, & tandem concludit. *Quo los Prælados tienen plenissima facultad para dispensar con sus Religiosos qualquiera especie de irregularidad sin exceptuar alguna.* Ita ille.

RESOL. CCXCIV.

An Prælati Regulares possint dispensare in irregularitate contracta ex homicidio voluntario?
Et an sit probabile non incurri irregularitatem per homicidium omnino occultum, quod scilicet nulla ratione probari possit in iudicio, neque in notitiam hominis venire, nisi ex confessione ipsius occisoris?
Et casum inferatur, quod excommunicatus, aut suspensus ex delicto omnino occulto non tenetur abstinere se ab usu Ordinis, ne se prodar.
Et queritur an restrictio facta in Tridentino sess. 14. de reformat. cap. 6. ne dispensent Episcopi super irregularitate ex homicidio voluntario occulto, extendatur ad mandantem aut consulentem tale homicidium?
Et an idem dicendum sit de consulente mutilationem, vel an consulens mutilationem non sit irregularis?

Ex parte 10. tractat. 13. & Miscel. 3. Resolut. 38.

§. 1. DE hac quæstione alibi sermo incidit; nunc afferro affirmatiuam sententiam docere Reuerendissimum Candidum S. P. A. Magistrum, tom. 1. *disquis. 24. art. 6. 1. dub. 8.* ubi sic ait: Dico, Prælati Regulares possunt dispensare secundum eorum priuilegia cum suis subditis in irregularitate contracta ratione homicidij voluntarij, occulti tamen: nam Martinus V. concessit, quod prior Monasterij Sancti Benedicti Vallisoleti in foro conscientiae possit absolute Monachos ab omni excommunicationis sententia, etiam si talis esset, quam ipse Summus Pontifex reseruare consuevit, & cum eis super omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi eos reseruauit, in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione, valeat dispensare, dum tamen aliquid horum trium non sit notorium, & hoc propter scandalum. Ita Martinus V. vi præcedentis priuilegij Martini V. in quo communicant Religiones Ordinum Mendicantium, non solum Generales, & Prouinciales, sed etiam Præpositi, & Priores locales possunt dispensare cum sibi subditis in foro conscientiae super omni irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario, occulto tamen: nam communicatio priuilegiorum sic intelligitur, quod ea quæ conceduntur Magistro Generali vnius Ordinis, censentur communicata Generalibus aliorum; & quæ conceduntur Prouincialibus, & Prioribus, censentur communicata similiter Prælati Prouincialibus, & Prioribus; vt tradit Ioannes de la Cruz, lib. 2. de communicatione priuilegiorum, cap. 4. dub. unico, concl. 2. Sed prædictum priuilegium fuit concessum à Martino V. Priori Monasterij S. Benedicti Vallisoleti, extensum postea, & communicatum omnibus Prioribus, & Abbatibus aliorum Monasteriorum, vt notauit Collector priuilegiorum Mendicantium, *verb. absolutio ordinaria, quoad Fratres*, §. 40. ergo Priores locales Ordinum Mendicantium communicant in supradicto priuilegio; poterunt igitur cum sibi subditis in foro conscientiae dispensare super omni irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario, occulto tamen. Contræ præcedentes assertiones non obstat Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 6. de Reformatione; ubi prohibet quod non possint Prælati dispensare in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario: nam licet non possint ex facultate Concilij Tridentini, possunt tamen virtute priuilegij Martini V. concessi Benedicinis, & virtute priuilegij concessi Prædicatoribus; priuilegium enim concessum nullo modo abrogatur, nisi fiat de illo specialis mentio & abrogatio: at in Decreto Concilij Trid. nulla est facta priuilegiorum mentio, & abrogatio: poterunt ergo Prælati Regulares virtute alterius priuilegij Martini V. & Iulij II. dispensare cum sibi subditis in irregularitate contracta ex homicidio voluntario. Et hæc omnia docet Pater Candidus *ubi supra*; cui adheret nouissime Hieronymus Garcias in *Polit. Regul. tom. 1. tract. 6. difficul. 1. dub. 1. n. 7.*

2. Sed Pater Magister Lezana in *Summa*, tom. 1. c. 18. num. 44. hanc sententiam non admittit, quia dictum priuilegium Martini V. fuit viue vocis oraculum, vt Casarubius in *Compend. priuileg. Mendic. verb. Dispensatio*, num. 24. habet, notans hoc priuilegium littera O. ideo his temporibus nihil valet. Et de priuilegio Iulij II. asserit nescire quantum valeat, & an sit solum viue vocis oraculum. An verd ex aliis priuilegijs possint hodie Regulares dispensare in irregularitate homicidij voluntarij alibi diximus, & Pater Lezana *ubi supra* docet; quod quando homicidium est voluntarium,

Alibi in duabus præcedentibus Ref. & in aliis eorum primarum annotationibus & pro contento in hoc Ref. fere ad litteram in Ref. præterita §. Hanc.